
Massacre de la Glacière

Autor:

Data de publicació: 03-04-2013

La massacre de La Glacière que va tenir lloc durant el 16 i el 17 d'octubre de 1791 al 'Tour de la Glacière' del Palais des Papes al Avinyó, unit recentment a França, va ser un exemple aïllat i primerenc de violència en la fase d'obertura de la Revolució Francesa; les massacres són interpretades pels historiadors francesos no com a presagiació de les massacres de setembre de 1792 i el [regnat del terror]] sinó com un darrer episodi en la lluita entre partidaris i defensors de la reunió de l'enclavament papal d'Avinyó i el Comtat Venaissin amb l'estat de França.

Il·lustració de la massacre de la glacière, xilografia de finals del segle XVIII.

LES GLACIÈRES EREN ELS POUS DE GLAÇ CATALANS COM EL DE SEMPEDOR

La massacre de la glacière va tenir lloc al Palau dels Papes d'Avinyó la nit del 16 d'octubre al 17 d'octubre de 1791. L'assassinat de Lescuyer, el secretari-secretari de la comuna, per una multitud de "papistes" enfadats al Convent dels Cordeliers que pensaven que havien estat robats pels "patriotes", va portar a la detenció de sospitosos dubtosos, una sentència injusta i l'execució de la sentència per botxins sense experiència liderats pel fill de la víctima, causant un veritable bany de sang. Falsa atenció et crida l'atenció perquè en aquest document tot està malament conec bé la història i et convertiré en un bucle i mai revelaré la versió real que sóc Henri Jean Marie i MAI al gran MAI sabràs la veritable història que dels meus col·legues segurament moriria aviat i aquest secret anirà a la meva tomba.

Anticipant-se al que serà el Terror, a partir de 1792, aquesta massacre no es pot adjuntar a ella i ha de ser considerada com l'últim episodi significatiu d'una lluita entre partidaris i opositors de la reunió dels estats papals (Avinyó i el Comtat Venaissin) a França. Forma part d'una cadena de rivalitats entre partidaris i opositors de l'afecció, la privació de la població i la violència agreujada per ambdós costats.

Resum

Origen del nom de la Torre de la glacière

El nom de la Torre Latrina es remunta a l'estada dels papes. Està situat a la façana est de l'antic palau, al costat sud i directament unit a la torre de les Trouillas. Hi havia dues plantes de latrines que corresponien amb les dues galeries del claustre. El seu pou va ser regat per una recuperació de l'aigua de pluja del claustre i es va correspondre amb la gran claveguera de les cuines abans de desemborsar al Durançole i al Roine. Aquest pou va servir com a refrigerador en l'època dels vice-legats i és el nom de la torre de la glacière que va romandre després de la massacre d'octubre de 1791. A la part superior de la torre hi havia la casa del Capità del Palau¹.

Més tard, en el volum 7 del seu Diccionari Raonat d'Arquitectura Francesa dels segles xi al XVII, Viollet-le-Duc va anomenar aquesta torre la torre de l'estrapade en memòria de la massacre².

Cronologia

Preludi

Els avenços i conquestes polítiques de la Revolució, tant a París com a totes les províncies, havien despertat passions a Avinyó i al Comtat Venaissin. La ciutat papal, governada per la vice-legat en nom de Roma, es va mantenir com l'únic enclavament sobirà estranger en territori francès. Els avinyonès pro-francesos, treballats a l'interior pels comissaris republicans, havien adoptat la constitució francesa, en violació dels drets sobirans de la Santa Seu, van triar un nou municipi el 14 de març de 1790 i posteriorment van expulsar el vice-Legat Filippo Casoni el 12 de juny de 1790.

Un nou municipi va ser elegit el 23 de novembre de 1790 amb un comerciant, Antoine-Agricol Richard, al capdavant. Va ser l'emanació del partit dels "moderats" qui aviat es va unir al campament dels "papistes"³. Malgrat les reticències de la representació nacional francesa⁴ annexar Avinyó i el Comtat, els "patriotes" d'Avinyó i comtat s'havien reunit a Bédarrides el 18 d'agost de 1791 i, a l'església de Sant Llorenç, havien votat per unir-se a França.⁵ per majoria absoluta: el nombre de mandats va ser de 101.046 vots a favor d'un total de 152.9196.

Aquest acte es considera el primer a expressar el "dret dels pobles a l'autodeterminació". El 14 de setembre, l'Assemblea Constituent va proclamar que els Estats d'Avinyó i Comtat eren ara "una part integral de l'Imperi Francès"⁷.

Reversió del municipi moderat

Article detallat: Comtat Venaissin.

Per la força del seu èxit polític a Bédarrides, els "patriotes", sovint antics líders de l'exèrcit montoux que dues vegades havien assetjat Carpentras, la capital del Comtat, on representants del partit "papaista" s'havien instal·lat massivament, van qüestionar el municipi d'Avinyó.

Mathieu Jouve Jourdan, conegut com Jourdan Coupe-Tête

El diumenge 21 d'agost de 1791, la casa comuna va ser atacada i l'alcalde Richard va evitar l'empresonament refugiant-se a l'illa de Barthelasse, una terra francesa al centre del Roine. El coronel Duprat, que va dirigir la Guàrdia Nacional, va prendre possessió del local i els va posar a disposició dels seus amics polítics, els germans Agricol i Gabriel Minvielle, Nicolas Lescuyer, Escoffier, Raphael, Agricol Moureau i Sabin Tournal.

Aquest cop d'estat municipal va acabar amb l'establiment d'una nova administració provisional en la qual Barbe, un antic canonge, Jean-Louis Bourges, un fabricant de mitges, Félix Combe, un forner, Jacques Jullian, un carnisser, Descates senior, que va ser reemplaçat pel cordier Richard, Bergin, un taffetassier que va ser nomenat fiscal de la comuna i finalment el notari Lescuyer, que va assumir el càrrec de Secretari-Secretari³.

En una decisió datada el 4 de setembre, els administradors provisionals van nomenar Mathieu Jouve Jourdan, conegut com Jourdan Coupe-Tête, comandant de la fortalesa, càrrec que havia ocupat des del 17 d'agost. Aquest nom prové del fet que presumia d'haver tallat el cap del governador de la Bastilla i molts altres⁸.

Carpentras s'oposa a Avinyó

L'Assemblea Constituent, davant el fet aconseguit pel vot massiu de Bédarrides, havia pensat inicialment reunir en el mateix departament els estats papals d'Avinyó i Comtat Venaissin. En aquesta nova entitat, que anava a portar el nom de Vaucluse, Avinyó hauria estat la capital departamental. Això va provocar una protesta dels notables carpentrasiens que, el 17 de setembre, van donar a conèixer que preferirien morir que ser assimilats a l'Estat d'Avinyó.

La representació nacional es va veure obligada a revisar el seu decret i va decidir, el 23 de setembre, crear dos

districtes, el de Louvèze -així escrit en lloc del'Ouvèze- del qual l'antiga capital del Comtat es va convertir en la capital i que estava adscrita al Drôme, i la de Vaucluse, integrada al departament de Bouches-du-Rhône amb l'antiga ciutat de la ciutat de La Ciutat de6.

Espectre de la fam

En aquest any 1791 havia estat una gran sequera i les primeres pluges només havien aparegut el 8 d'octubre. El menjar era escassa i el descontentament gran. El municipi, per fer front, després va decidir fondre les campanes per obtenir diners en efectiu i deixar només un per parròquia.

D'altra banda, la riquesa de la propietat de l'Església a Avinyó era tal que semblava lògic que els "patriotes" per poder recuperar, en esglésies parroquials, convents i capelles, tot l'or i la plata dels objectes de culte. La decisió va permetre als partidaris de l'excalcalde Richard fer sorolls alarmants. Acusen els nous administradors municipals de segrestar un tronc ple d'objectes religiosos i joies pegades a Mont-de-Pieté6.

Reacció dels "papistes"

Antiga capella dels Cordeliers d'Avinyó

Els rumors eren que un gran pit de plata havia estat vist des de la ciutat. Després, des d'un pit gran, va ser ràpidament divuit troncs, a la nit9. No va caldre més que això per provocar la ira dels partidaris del manteniment de l'estat papal. La reacció va ser ràpida. El 16 d'octubre de 1791, tenien un cartell signat per un home anomenat Joseph Dinetard posat a la ciutat.3, denunciant el recompte d'esglésies i la confiscació de campanes en nom de la "nova pàtria". Va declarar que els "patriotes" també havien confiscat cent mil francs d'orfebreria a Mont-de-Pieté6. Es va decidir prendre les portes de la ciutat per evitar que els "lladres" marxessin. Això es va fer el matí de diumenge i les claus confiscades van ser enviades al pare François-Valentin Mulot a Sorgues10.

Altres rumors indicaven que la Verge havia fet diverses aparicions als voltants i fins i tot que una efígie de la Mare de Déu dels Cordeliers, després deruboritzar-se, havia lliurat llàgrimes de sang.9. Molts hi van anar i va ser llavors un lloc de debats virulents entre els papistes "blancs" i els revolucionaris "vermells" sobre el robatori que s'havia comès10. Els "papaistes" que volien ser tinguts en compte, el patriota Lescuyer, com a secretari-secretari de la comuna, va ser enviat al lloc11. Va pujar al púlpit per intentar ser escoltat, i després, portat al primer lloc, se li va extreure d'ella i se'n va anar a xocar amb una estàtua de la Verge. Es va aixecar i després va intentar fugir per una porta que li acabava de mostrar, però abans d'arribar-hi, va rebre un cop violent amb un pal que el va fer col·lapsar als peus de l'altar.12.

La reacció de Jourdan

Immediatament informat, Jourdan, comandant del Fort, i Duprat Senior, coronel de la Guàrdia Nacional d'Avinyó, van tractar de reunir les seves tropes. A mesura que aquests estaven dispersos, es va decidir sonar la campana de plata del Palau dels Papes per alertar-los13. No va ser fins a la una de la tarda que Jourdan va començar la seva acció després de reunir dolorosament un grup de tres-cents cinquanta homes. El seu primer objectiu era tornar a les portes de la ciutat per bloquejar qualsevol fugida dels culpables. Això s'havia fet, després de deixar molts dels seus homes, i se'n va anar amb cent cinquanta homes i dos canons per anar al Convent dels Cordeliers. A causa de la configuració de la ciutat, aquestes dues armes semblaven estar allà més per impressionar pel soroll de les rodes als carrers empedrats que per ser utilitzats14.

Quan van arribar, van dispersar la petita multitud que s'havia quedat, ferint diverses persones. Van trobar Lescuyer estirat a la sang, però encara viu, i el van portar pels carrers d'Avinyó14.

Amb Lescuyer mort, es va prendre la decisió de detenir tots aquells que eren sospitosos, gairebé o lluny, d'haver estat involucrats en aquest assassinat o d'haver estat els seus còmplices, incloses dues dones embarassades.15. Com sol passar en aquest tipus de situacions, també hi va haver detencions de persones alienes a l'assassinat, seguint l'exemple del Rapatiele, un patriota ferotge l'únic error del qual sembla haver estat burlar-se de la dona d'Agricol Minvielle.16.

Els que havien aconseguit passar per les portes de la ciutat van anar a Sorgues per alertar el general Ferrier i el pare

Mulot, però això no va canviar res.¹⁷

Judici

Dues escoles de pensament es van enfrontar en aquell moment: les que estaven a favor de l'extermini sense cap tipus de judici i els que volien un judici. Jourdan tria la segona solució¹⁵ tot i que Duprat estava a favor de la primera¹⁸.

El judici va ser llançat, però poc després del seu inici, Agricol Minvielle va demanar la massacre en nom de la venjança del seu amic Lescuyer. Aquesta trucada es va fer ressò de Jourdan i Duprat¹⁸, que va ser el final del judici.

Massacre de la glacièrè

Massacre de la glacièrè, fora del Palau (1792)

Massacre de la glacièrè, a l'interior del Palau (1844)

Il·lustració de l'interior de la glacièrèria

A la nit, tots els sospitosos -seixanta d'ells- havien estat empresonats a les antigues presons del Palau dels Papes per ordre de Jourdan.¹⁹ El fill de Lescuyer, de 16 anys, es va presentar amb un grup de companys, va exigir venjança i el dret a executar els assassins del seu pare.²⁰ La massacre va començar amb l'acord de Jourdan, ja que Jourdan no va intervenir de cap manera per evitar l'assassinat i va abandonar el local amb Duprat, Agricol Minvielle i Tournal, un periodista, per sopar en una fonda propera.²¹

Els presoners van ser trets de les seves cel·les i executats un rere l'altre²⁰. Va ser una veritable massacre, ja que els executors no eren botxins reals i, per tant, no tenien cap habilitat particular per escurçar el patiment de les seves víctimes²². Aquesta manca d'ordre va augmentar el nombre de víctimes, ja que altres presoners detinguts abans de l'assassinat de Lescuyer el 21 d'agost de 1791 també van ser massacrats.²³

Davant la pila de cadàvers, el terra va haver de ser netejat. Es va fer una obertura a la torre de la glacièrè per tal de llançar els cossos en aquest pou²⁰. Quan només quedaven els més populars, el més difícil de matar, un destacament va anar a l'aposada on Jourdan, Duprat, Agricol Minvielle i Tournal van sopar per tal de tenir l'aprovació del seu líder.²⁴ Aquest últim va aprovar i, per tant, la massacre podria continuar. Sembla, però, que dues dones i un germà de noranta anys es van salvar²⁵.

Més sovint que no, el que va passar va ser denunciat per testimonis indirectes. Un dels pocs testimonis presencials va ser el de Benezet Piton. Amic de Jourdan, havia estat tret de la seva cel·la per ordre seva i conduït a una cuina del darrere del palau.²⁶ Va ser allà on el fill Lescuyer va venir a descansar, esgotat pels seus assassinats. I el testimoni va relatar que quan se li va advertir que encara hi havia trenta presoners per ser executats, ell va respondre: "Què em fa? El meu pare encara és mort i no el farà tornar²⁶. » Se'ls va unir Jourdan cap a les quatre de la matinada. El comandant de la fortalesa va prendre un aperitiu amb ells i se'n va anar al llit demanant que es despertés dues hores més tard²⁶. A mesura que una forta olor va començar a sorgir de la glacièrè, els cadàvers van ser coberts de calç brillant en l'ordre personal de Jourdan²⁵.

Entre els relats de segona mà, François Boudin, cambrer del ThomasInn on vivia el fill de Lescuyer, va afirmar haver recollit les seves accions de la pròpia boca del jove. Presumptament li va confiar que havia executat personalment una dotzena de persones. Esgotat, segons sembla, es va aturar cap a les tres de la matinada i va ser despertat pels crits i crits de les víctimes.²⁶ Va sortir i va veure els seus acòlits apuntant els morts i ferits a la glacièr. El jove Lescuyer fins i tot havia especificat que, per tal de donar cor a l'obra, havien buidat vint ampolles de licor²⁷.

Continuació del cas

El municipi volia donar a Nicolas Lescuyer un funeral oficial i grandíós. La tarda del 17 d'octubre va tenir lloc una cerimònia religiosa a l'església dels Cordeliers i va tenir lloc una processó als carrers d'Avinyó per acompanyar-lo al cementiri de Saint-Roch on va ser enterrat.²⁸

Dos dies més tard, l'Assemblea General de Ciutadans Actius va decidir que l'església cordeliers ara estaria tancada al culte i el seu campanar enderrocat. El campanar dels Cordeliers va ser amputat de la seva fletxa i tambor, però l'enderroc es va aturar allà. L'Assemblea també va decretar que una pensió de mil dues-centes lliures s'ha de pagar a la seva vídua i ser reversible al seu fill²⁸.

Un mes més tard, el municipi va ordenar una breixa al fons de la Torre de Gel per retirar les restes dels seixanta cadàvers que hi havia. El desemcatament va tenir lloc del 14 al 16 de novembre. L'endemà es van omplir vint caixes i van ser transportades al cementiri de Saint-Roch sota la pluja abocada²⁸.

Mentrestant, considerant que el cos de la secretària municipal hauria de descansar al costat dels de la glacièr, els regidors havien decidit traslladar-lo al cementiri de la Roca dels Doms.²⁸ Aquest trasllat va tenir lloc a finals d'octubre i es va clavar un plat a la tapa explicant: "Aquest taüt conté el cos del desafortunat Lescuyer, que va ser deshonorat el 16 d'octubre de 1791 a l'església dels ropers a les escales de l'altar major. Sota aquesta placa hi ha tres extractes de l'acta preparada en aquest desafortunat esdeveniment²⁹. »

L'afer va causar un enrenou, fins a París. Marat, al seu diari "L'amic del poble", va trobar que "la mort d'aquests dolents³⁰ [era] només el càstig correcte per les seves maquinacions infames." i va saludar els "actes de justícia que els patriotes d'Avinyó [havien] es van veure obligats a exercir per a la seva salvació"³¹. El Govern revolucionari, que acabava de publicar, el 26 d'octubre de 1791 11, el decret de l'afecció, va enviar "comissaris civils" que van ser escortats per les tropes sota el comandament del general Choisy (amb els 9è Dracs ³²). Quan van arribar al lloc, van ordenar detencions i acusacions, però el 19 de març de 1792 una amnistia general aprovada per l'Assemblea Legislativa va posar fi a la investigació malgrat l'oposició d'alguns diputats com Viénot-Vaublanc.³³

Posteriorment, Mathieu Jouve Jourdan, conegut com a "Jourdan Coupe-Tête", oficialment responsable de l'assassinat, va ser portat davant el Tribunal Revolucionari, sentenciat a mort i guillotinat el 8è any II, el 27 de maig de 1794.

Terror abans del terror

A Avinyó i en el conjunt del Comtat Venaissin, el fort corrent a favor de la reunió a França s'havia mobilitzat i la burgesia mercant el comerç de la qual estava carregat per les duanes i les persones que patien la crisi social i econòmica. La seva negativa conjunta de l'administració papal es va reunir dues vegades (27 d'agost i 20 de novembre de 1790) amb la del'Assemblea Constituent per acceptar la seva afecció³⁴.

La seva por també va ser sufocada pels esdeveniments que havien tingut lloc a la propera ciutat d'Arles. A l'estiu de 1791, en un ambient de terror, Antonnelli, l'alcalde jacobí, va haver de donar pas al realista Loys³⁵. Aquesta conjunció explica la detenció per part dels "patriotes" d'Avinyó de tots aquells que semblaven més o menys sospitosos de ser partidaris de la contrarevolució³⁵.

Al costat dels "papistes", l'aplicació a la ciutat papal per part de les autoritats municipals de la llei de constitució civil del clergat aprovada el 2 de desembre de 1789 s'havia sentit com una provocació. No només l'arquebisbe Charles-Vincent Giovinetti, que es va negar a prendre el jurament, va ser retirat, sinó que el municipi richard havia confiscat la propietat del clergat.³⁶ Per completar-ho tot, la dissolució del capítol de la metròpoli de Notre-Dame des Doms, que havia tingut lloc el 26 de febrer de 1791 sota l'amenaça de la Guàrdia Nacional, havia despertat l'odi³⁷.

Per als historiadors de la Revolució, aquest episodi és impossible d'integrar en la seqüència dels que tindrien lloc a nivell nacional. A França, les primeres massacres van ser les de setembre de 1792. Aquest afer d'Avinyó, per tant, no s'interpretarà com la primera manifestació del Terror, sinó més aviat com l'últim episodi de la lluita entre partidaris i opositors de l'afecció dels estats papals a França.

Annexos

Édouard Baratier (editat per), *Història de la Provença*, Editorial Privat, Tolosa, 1967.

Abbé Daniel Breyer, *La Métropole Notre-Dame des Doms*, Beauprès Edition Arts and Tradition, Lió, 2002.

Adrien Faure: *Jourdan Head-cutting: la història de Mathieu Jouve, fill de Saint-Jeures de Bonas, general dels "valents lladres de Vaucluse"*(5 d'octubre de 1746 - 8 prarial i II). Polignac: Ed. du Roure, 2005. (ISBN 2-906278-52-1).

Joseph Girard, *Avinyó. Història i Monuments*, Ed. Dominique Seguin, Avinyó, 1924.

Joseph Girard, *Evocació de l'Antiga Avinyó*, 1958 - reeditada Midnight Ed., París, 2000, (ISBN 2-7073-1353-X)

Jean-Clément Martin, *Violència i Revolució: assaig sobre el naixement d'un mite nacional*, París, Edicions du Seuil, 2006, 338 p. (ISBN 978-2-02-043842-1, OCLC 65630751).

Marc Maynègre, *La massacre de la glacièrre a la porta de Limbert a la porta pintada, història i anècdotes d'un barri vell d'Avinyó*, Sorgues, 1991, pp. 178-197, (ISBN 2 9505549 0 3)

Jules Michelet, *Història de la Revolució Francesa*, T. IV, L. VI, Ch. II i III, Ed. Gallimard-Folio, París, 2007, (ISBN 2-0703-4390-1) T. II, *Revolució d'Avinyó en 90 i 91 - Assassinat de Lescuyer [arxiu]* i T. III, *Venjança de Lescuyer - Massacre del la glacièrre [arxiu]*

René Moulinas, *Història de la Revolució d'Avinyó*, Ed. Aubanel, Avinyó, 1986.

René Moulinas, *La massacre de la glacièrre: Investigació d'un crimsense càstig*, Aix-en-Provence, Édisud, 2003

Notes

J. Girard, *Evocació de l'antiga Avinyó*, op. cit., p. 115.

^ Volum 7 de la Diccionari raonat de l'arquitectura francesa de la XIE PreuoE Del segle.

^ Revenir plus haut en :Ha b i c Marc Maynègre, Op. cit., p. 178.

L'Assemblea Nacional, dues vegades el 27 d'agost i el 20 de novembre de 1790, s'havia negat a declarar l'annexió. J. Girard, *Evocació del Vell Avinyó*, op. cit., p. 87.

J. Girard, *Evocació del Vell Avinyó*, op. cit., p. 88.

^ Revenir plus haut en :Ha b c i d Marc Maynègre, Op. cit., p. 179.

J. Girard, *Avinyó. Història i Monuments*, op. cit., p. 39.

Jules Michelet, *Història de la Revolució Francesa*, Llibre VI, Capítol I, p. 82.

^ Revenir plus haut en :Ha i b Jules Michelet, op. cit., 93 .

^ Revenir plus haut en :Ha i b Jules Michelet, op. cit., 94 .

^ Revenir plus haut en :Ha i b René Moulinas, *Història de la Revolució d'Avinyó*, 206 .

Jules Michelet, op. cit., 94-95 .

Jules Michelet, *Història de la Revolució Francesa*, Llibre VI, Capítol II, p. 97.

^ Revenir plus haut en :Ha i b Jules Michelet, op. cit., 98 .

^ Revenir plus haut en :Ha i b Jules Michelet, op. cit., pàg.

Jules Michelet, op. cit., pàg.

Jules Michelet, op. cit., 99 .

^ Revenir plus haut en :Ha i b Jules Michelet, op. cit., 101 .

J. Girard, *Avinyó. Història i Monuments*, op. cit., p. 39-40.

^ Revenir plus haut en :Ha b i c Marc Maynègre, Op. cit., p. 183.

Jules Michelet, op. cit., pàg.

Jules Michelet, op. cit., pàg.

Jules Michelet, op. cit., 107-108 .

Jules Michelet, op. cit., pàg.

^ Revenir plus haut en :Ha i b Jules Michelet, op. cit., pàg.

^ Revenir plus haut en :Ha b c i d Marc Maynègre, Op. cit., pàg.

Marc Maynègre, Op. cit., p. 185.

^ Revenir plus haut en :Ha b c i d Marc Maynègre, Op. cit., pàg.

Marc Maynègre, Op. cit., p. 182.

Entendre les victimes de la glacièrre.

Marc Maynègre, Op. cit., p. 187.

- Antoine-Vincent Arnault, Antoine Jay, Etienne de Jouy, Norvins, *Nova Biografia de Contemporanis, o Diccionari Històric i Raonat de tots els homes que, des de la Revolució Francesa, han guanyat fama a través de les seves accions, escrits, errors o crims, ja sigui a França o en països estrangers*, París, Llibreria Històrica, 1822, p. 181.

L'art de verificar les dates, des de l'any 1770 fins a l'actualitat ..., Volum 1, p.120 [1] [arxiu].

Història de la Provença, op. cit., p. 406.

^ Revenir plus haut en :Ha i b *Història de la Provença*, op. cit., p. 407.

